

כגפן פוריה

עלון להפצת תורה ויהדות

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה

פְּרֻשֶׁת נָשָׂא

ו' סיון תשפ"ו

יום חמישי ערב חג השבועות
יום חמישי | עירוב תבשילין

יציאת השבת:

20:19

ירושלים: 20:16

פרשת החג - בחודש השלישי. הפטרה: ויהי בשלושים
שבת פרשת נשא - הפטרה: ויהי איש אחד
ברכת הלכנה

יציאת שבת ר"ת: 21:02

גיליון 962

כניסת השבת:

19:06

ירושלים: 18:58

אהבת עולם

הרב עמוס שושן - רב ישובי רכס פוריה

פרשת נשא נקראת לעולם בסמוך לחג השבועות, מדוע? נראה כי הטעם לכך הוא להראות את חיבתנו להקב"ה ולתורתו. פרשת נשא היא הפרשה הארוכה ביותר, יש בה מאה שבעים וששה פסוקים, כמניין הפסוקים במזמור הארוך ביותר בתהילים מזמור קיט', וכמספר הדפים במסכת הארוכה ביותר בתלמוד, מסכת בבא בתרא.

עצם קריאתנו את הפרשה הזו בסמוך לחג מתן תורה, מעידה כי אנו שמחים בקבלת התורה ובנותן התורה ולכן אנו מאריכים בקריאתה. חיבה זו באה לידי ביטוי גם מצידו של הקב"ה בפרשה זו. כך עולה כבר משם הפרשה 'נשא', שעניינה נשיאת ראש וזקיפות קומה. וכפי שמצווה הקב"ה את משה: **'נשא את ראש בני ישראל'.**

מוחלך זה הוא המושך ההדדיות של האהבה בין עם ישראל לבוראו בחג השבועות. יחס אהבה זה נמשל בזוהר הקדוש כיחס שבין חתן וכלה והעוסק בליל השבועות בתורה, דומה למתקן את תיקוני הכלה ותכשיטיה. פעמים שאדם מחפש סגולה וברכה ומוכן להרחיק נדוד למענם, והנה בזוה"ק (ח"א דף ח' ע"א) מובא: "כל המתקנין תיקונין בלילה הזה ושמחים בו, כולם יהיו רשומים בספר הזכרונות (לחיים טובים) והקדוש ברוך הוא מברך אותם בשבעים ברכות". מי מוכן לוותר על הזכות להתברך מאת הקב"ה בשבעים ברכות ולהיות נזכר לחיים בספרו?! שווה בהחלט להיות ער בליל שבועות ולעסוק בתורה. הקב"ה אוהב אותנו, נחזיר לו במעט.

בהוצאת מכון "שערי תורה": פוריה"נוה עובד ד.ג. גליל תחתון 15210

שערי תורה וחסד ע"ר * כולל אברכים * שיעורי תורה * פרסומים תורניים * גמ"ח עזרה לנוקמים *
הדפסה: דפוס כנרת. עריכה: צ. שוורץ. היה שותף. להעברת תרומות: בנק המזרחי סניף טבריא מספר חשבון: 123459

חג השבועות ומנהגיו

בששה בסיון חל יום חג השבועות לאחר ימי ספירת העומר שנמשכו ארבעים ותשעה ימים, שהם שבעה שבועות, ולכן נקרא חג השבועות. ואמרו חז"ל: למה תלה הכתוב יום חג שבועות בספירה, מה שאין כן בשאר מועדות, לפי שכאשר נתבשרו ישראל לצאת ממצרים נתבשרו שהם עתידים לקבל התורה לסוף חמישים יום ליציאתם, שנאמר בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה, נ' יתרה של "תעבדון" במקום תעבדו, לרמז שמקץ נ' יום לצאתם יקבלו התורה בהר חורב, ובצאת ישראל ממצרים מרוב חיבה היו מונים בכל יום ויום: הרי עבר יום אחד, הרי עברו שני ימים, וכן הלאה, מפני שהיה נראה להם כזמן ארוך מתוך חיבתם הגדולה, והיו מצפים ומייחלים לקבלת התורה, לכך נקבעה הספירה לדורות.

נוהגים לאכול מאכלי חלב בחג השבועות, וכן יש נוהגים לאכול דבש וחלב, לרמזו על מתן תורתנו שנמשלה לדבש וחלב. ויש נותנים טעם למנהג מאכלי חלב בחג השבועות, מפני שבעשרת הדברות נתגלו לאבותינו כל מצוות התורה, וכשירדו מההר אל בתיהם לא מצאו מה לאכול תיכף, זולת מאכלי חלב, כי לבשר היו צריכים הכנה רבה, שחיטה בדוק, ניקור החלב והגיד, מליחה והדחה, ובישול בכלים חדשים. ולכן היו זקוקים למאכלי חלב, ואנו עושים זכר לזה, וצריכים להזהר שלא לאכול מאכלי חלב אחר בשר כי אם כעבור שש שעות. ומנהגינו לאכול תחלה מאכלי חלב, ואחר קינוח והדחה אוכלים מאכלי בשר.

בחג השבועות נוהגים גם לקשט את בית הכנסת והבית בירק ובפרחים, כדי שיוכיחו שבעצרת נדונין על פירות האילן ויתפללו עליהם (מג"א סי' תצ"ד ה' ו' חק יעקב ס' ק"ז). ונוהגין לשטוח עשבים בבית הכנסת ותוחבים עשבים בבית תחת הקורה, לזכר שבמתן תורה היו על ההר מלא עשבים, או סביבו, שנאמר גם הצאן והבקר אל ירעו וגו', משמע שהיה שם מרעה.

נוהגים גם לקרוא את כל ספר התהילים בחג השבועות, מכון שדוד המלך ע"ה, שחיבר את ספר התהילים נפטר בחג השבועות, שזכותו של דוד המלך תגן בעדנו ובעד כל ישראל.

קריאת מגילת רות - הפוסקים כרמ"א נוהגים לקרוא מגילת רות מתוך מגילת קלף. ויש שנהגו לברך על מקרא מגילה ויש שלא נהגו בכך וכל אחד יעשה כמנהגו. הספרדים נהגו לקרוא מגילת רות מתוך ספר רגיל אחרי האזהרות. ואלה שלמדו בלילה "תיקון ליל שבועות" וקראו בו את מגילת רות אינם חוזרים לקרוא אותה בשחרית, כיוון שקראו אותה בלילה.

הטעמים לקריאת מגילת רות - כמה טעמים לקריאת מגילת רות בשבועות. האחד הוא מפני שכתוב בה תחילת קציר שעורים, ושבועות הוא זמן הקציר. עוד טעם: לפי שאבותינו לא קיבלו את התורה, אלא על ידי מילה וטבילה וקרבן, כמו גר שצריך מילה, טבילה וקרבן. ומגילת רות מספרת על גירותה של רות, ועל כן נהגו לקרוא רות בחג השבועות.

ועוד טעם, כי מגילת רות עניינה הוא גמילות חסדים, והיא מתאימה לתורה שתחילתה גמילות חסדים וסופה גמילות חסדים. עוד טעם, שקוראים את המגילה בגלל שדוד המלך ע"ה נפטר בשבועות. וכל מגילת רות היא ייחוסו של דוד המלך.

ובילקוט הובא "ומה ענין רות אצל עצרת (שבועות). ללמדך שלא נתנה תורה אלא על ידי יסורין ועוני. כלומר, שאם עשירים עוסקים בתורה, יהיו מתגאים, אבל כשהם עניים, הם מתעסקים בה, והם יודעים שהם רעבים ושפלים. ועוד, כי ביום חג השבועות קיבל עם ישראל ר"ת מצוות בנוסף על שבע מצוות בני נח שכבר היו לנו, ובסך הכל קבלנו תרי"ג מצוות.

סדר עירובי תבשילין

יום חמישי (ערב חג שבועות), יום טוב שחל להיות בערב שבת אסור לאפות או לבשל בקדרה מיוחדת לשבת אלא על ידי עירובי תבשילין שעושה בערב יום טוב. היינו שלוקח איזה תבשיל או צלי שראוי ללפת בו את הפת. [ונוהגים לקחת ביצה שלוקה ופיתה וכד'] ומברך:

ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו על מצות ערב:

בהדין ערובא יהא שרא לנא למפא ולבשלא ולאטמנא ולאדלקא שרנא ולמעבד כל צרכנא מיומא טבא לשבתא [לנו ולכל ישראל הדרים בעיר הזאת]:

מי שאינו מבין את השפה הארמית אומר בלשון הקודש:
בזה הערב יהא מתיר לנו לאפות ולבשל ולהטמין ולהדליק נר ולעשות כל צרכינו מיום טוב לשבת [לנו ולכל ישראל הדרים בעיר הזאת]:

משאירים נר נשמה להעביר אש לצורך בישול

סדר קידוש ליל חג השבועות

אלה מועדי ידוד מקראי קדש אשר תקראו אתם במועדים:
וידבר משה את מועדי ידוד אל בני ישראל:

סברי מרנן. ועונים: לחיים:

ברוך אתה ידוד, אלהינו מלך העולם, בורא פרי הגפן:

ברוך אתה ידוד, אלהינו מלך העולם, אשר בחר בנו מכל עם, ורוממנו מכל לשון, ומקדשנו במצותיו, ונתת לנו ידוד אלהינו באהבה, מועדים לשמחה, חגים וזמנים לששון. את יום חג השבועות הזה. את יום טוב מקרא קדש הזה. זמן מתן תורתנו באהבה מקרא קדש, וקר ליציאת מצרים: כי בנו בחרת ואותנו קדשת מכל העמים, ומועדי קדשך בשמחה ובששון הנחלתנו. ברוך אתה ידוד, מקדש ישראל והזמנים:

ברוך אתה ידוד, אלהינו מלך העולם, שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה:

ישב וישתה רביעית או מלוא לוגמיו, ולא יכרך אחריו ברכה אחרונה, אף אם שתה רביעית:

בבוקר החג, קריאה בתורה: חמישה עולים, בספר שמות פרשת יתרו: בחודש השלישי.

והמפטיר עולה לספר שני, וקורא בפרשת פנחס. ההפטרה בנביא יחזקאל א': ויהי בשלושים.

סדר קידוש לבוקר חג השבועות

אלה מועדי ידוד מקראי קדש אשר תקראו אתם במועדים:
וידבר משה את מועדי ידוד אל בני ישראל:

סברי מרנן. ועונים: לחיים:

ברוך אתה ידוד, אלהינו מלך העולם, בורא פרי הגפן:

מהלכות חג השבועות

א. פשט המנהג להיות נייעורים בליל חג השבועות ולעסוק בתורה, עד עלות השחר. והטעם למנהג זה בליל חג השבועות, לפי שבשעת קבלת התורה היו ישראל נרדמים כל הלילה. והוצרך הקב"ה להעירם משנתם על ידי קולות וברקים שהיו לפני מעמד הר סיני. ולכן צריכים לתקן הדבר על ידי שנעסוק בתורה כל הלילה. ואין מנהג זה אלא לאנשים ולא לנשים.

ב. נכון לחוש לדברי רבותינו המקובלים, וללמוד בליל שבועות את התקיון שנדפס בספר קריאי מועד בחבורה, ולהעדיף סדר לימוד זה על פני לימוד בתלמוד ובפוסקים. ומכל מקום בני ישיבות שחשקה נפשם לעסוק בגמרא בלילה הזה בשקידה ובהתמדה, אין למחות בידם, שיש להם על מה שייסמוכו. יש שנהגו ללמוד בספר המצוות להרמב"ם. ואם רוב הציבור קוראים התקיון אין ראוי ליחידים לפרוש מהם.

ג. יש להזהר מלדבר דברים בטלים בלילה הזה, ולא יאבד זמן יקר זה בשיחה בטיילה. ויושב בטל כישן דמי. ועל פי הקבלה אין לקרות משנה בלילה זו. ולפני נקודת חצות הלילה יש לקרות קריאת שמע, בפרט לאלה שהתפללו ערבית מבעוד יום. טוב ונכון לבאר לקהל דברי הגמרא והמדרש ותרי"ג מצוות, דבר דבור על אופניו, בדברי אגדה המושכים את הלב, כדי שלא יבואו להתנמנם.

ד. אין לברך ברכות התורה אלא עד עלות השחר. שהוא שבעים ושנים דקות קודם הנץ. **מנהג הספרדים** שגם הניעורים בלילי שבועות מברכים ברכות התורה. וכן המנהג לברך כל ברכות השחר, חוץ מברכת על נטילת ידים ואשר יצר. ואם הוצרך לנקביו מברך אשר יצר. לפי לדעת **המשנה ברורה** מי שלא ישן בלילה מברך כל ברכות השחר חוץ מברכות התורה, ברכת "אלוהי נשמה" וברכת "המעביר חבלי שינה" שיש לגביהם ספק. ועדיף שיכוון לצאת בברכת אדם שישן או ספרדי.

ה. יתגבר כארי בשחרית לבל יתן שינה לעיניו ולעפעפיו תנומה, שלא יצא שכרו בהפסדו אם יישן בשעת קריאת שמע ותפלה. וכן יזהר בשעת קריאת התורה, שהיא פרשת עשרת הדברות, לבל תחטפנו שינה, וכבר אמרו חז"ל: אמר הקב"ה לישראל, בני היו קוראים פרשת עשרת הדברות בכל שנה ושנה בחג השבועות, ואני מעלה עליכם כאילו אתם עומדים לפני ה' סיני ומקבלים את התורה.

ו. ישתדל לחדש איזה חידוש בתורה בביאור דברי הראשונים, והוא סימן טוב להתחיל לחדש ביום מתן תורה לכל השנה. ואם אינו בר הכי, ישתדל לשמוע חידוש שלא ידע קודם. ויש להזהיר את ההמון שלא יעבירו את היום בשינה, ויקבעו זמן ללמוד גם ביו"ט עצמו, אחר שינוחו מהלימוד של הלילה.

ז. אין אומרים תחנון מיום ר"ח סיון ועד ח' בו, ומנהג הספרדים שלא לומר תחנון ונפילת אפים, ומזמור יענק ה' ביום צרה, ומזמור תפלה לדוד, עד יום י"ג סיון. [ילקוט יוסף לראש"ל ז"ל הגר"י יוסף שליט"א]

לעילוי נשמת אמו"ר רבי יצחק שושן זצ"ל - נלב"ע יב' תמוז תשע"ז

עלון זה מוקדש:

[illegible]

להחזרת נעדי צה"ל ושבייו ובהם: גיא חבר, יהודה כץ, רון ארד הי"ד.
למעוניינם להשתתף בהוצאת עלון זה נא לפנות לדוד: 0537788483